

APSTIPRINĀTS
ar Izglītības un zinātnes ministrijas
2004. gada 3.jūnija
rīkojumu Nr. 336

PROFESIJAS STANDARTS

Reģistrācijas numurs PS 0268

Profesija

Vides pārvaldības speciālists

Kvalifikācijas līmenis

5

Nodarbinātības apraksts

Vides pārvaldības speciālists strādā organizācijās (valsts pārvaldes institūcijās, pašvaldībās, uzņēmumos), kuras nodrošina vides pārvaldības uzdevumu izstrādi un izpildi, vides projektu izpildi un veic konsultatīvās darbības, nodrošina vides plānošanu un apsaimniekošanu, dabas resursu ieguvī un pārvaldi, ietekmes uz vidi novērtējumu, vides kvalitātes kontroli un monitoringu, vides aizsardzības un ražošanas tehnoloģiju ieviešanu. Vides pārvaldības speciālists nodrošina vides pārvaldības uzdevumu izpildi, piedalās šo uzdevumu sagatavošanā, darba uzdevumu izstrādē vides tehnoloģiju izstrādei un piedalās to ieviešanā, spēj vadīt projekta un patstāvīgu struktūrvienību darbu, pastāvīgi paaugstināt savu kvalifikāciju.

Pienākumi un uzdevumi

Pienākumi	Uzdevumi
1. Vides normatīvo aktu un institucionālās sistēmas pārzināšana.	1.1. Pārzināt vides speciālista darbam saistošos LR un ES vides un vispārējos normatīvos aktus. 1.2. Prast atsaukties uz normatīvajiem aktiem un piemērot tos vides pārvaldības uzdevumu risināšanai. 1.3. Sekot vides normatīvo aktu izmaiņām. 1.3. Pārzināt LR vides aizsardzības institucionālo sistēmu.
2. Informācijas apkopošana un analīze.	2.1. Apkopot un sistematizēt informāciju vides aizsardzībā un vides pārvaldē. 2.2. Pārzināt informācijas novērtēšanas, analīzes, grafiskās un telpiskās analīzes un attēlošanas metodes. 2.3. Analizēt un veidot datu bāzes. 2.4. Pārzināt galvenos informācijas resursus vides aizsardzībā un vides pārvaldībā. 2.5. Sagatavot informatīvus un analītiskus pārskatus vides pārvaldības uzdevumu izpildei.
3. Uzņēmuma (iestādes) administratīvo vadības principu un lietvedības pārzināšana.	3.1. Pārzināt uzņēmuma (iestādes) ekonomisko un organizatorisko darbību reglamentējošo dokumentāciju. 3.2. Pārzināt uzņēmuma (iestādes) lietvedību (sarakstes organizēšana, dokumentu un informācijas plūsmas organizēšana, dokumentācijas satura interpretācija). 3.3. Pārzināt iestādes budžeta veidošanas, plānošanas un kontroles principus. 3.4. Sagatavot līgumus un vienošanās. 3.5. Izstrādāt personāla vadības uzdevumus (kadru komplektēšana, darba uzdevumu formulēšana, pienākumu sadale starp izpildītājiem, uzdevumu izpildes kontrole) darba plānošanā un koordinācijā. 3.6. Nodrošināt darba aizsardzības uzdevumu izpildi uzņēmumā (iestādē). 3.7. Pārzināt darba, darba aizsardzības un ugunsdrošības noteikumus. 3.8. Instruēt pakļautos darbiniekus drošības tehnikā, ugunsdrošībā un to atbilstoši noformēt. 3.9. Zināt, kā jāreaģē nelaiemes gadījumā un pirmās palīdzības sniegšanā.
4. Vides pārvaldība un plānošana.	4.1. Analizēt un novērtēt vides kvalitāti. 4.2. Noteikt galvenos uzdevumus un pasākumus vides pārvaldībai. 4.3. Izanalizēt un pamatot optimālās vides pārvaldības pasākumu metodes. 4.4. Noteikt un aprēķināt pasākumu realizēšanai nepieciešamo materiāli tehnisko bāzi un cilvēku resursus. 4.5. Veikt vides pārvaldības pasākumu ekonomiskās efektivitātes aprēķinus un scenāriju salīdzināšanu.
5. Vides kvalitātes analīze.	5.1. Apzināt vides kvalitātes novērtēšanas metodes (saskaņā ar normatīvajos aktos noteiktiem vides kvalitātes parametriem un indikatoriem). 5.2. Apzināt dabas resursus, to stāvokli un veikt atbilstošu analīzi. 5.3. Interpretēt vides kvalitātes un piesārņojuma kontroles un analīžu rezultātus. 5.4. Sagatavot analītiskus pārskatus. 5.5. Izstrādāt priekšlikumus vides kvalitātes saglabāšanai, uzlabošanai vai atjaunošanai.
6. Vides kvalitātes kontrole.	6.1. Līdzdarboties ietekmes uz vidi novērtēšanas procesā. 6.2. Sagatavot projektu tehniskos uzdevumus un veikt projektu

	<p>saskaņošanu.</p> <p>6.3. Sagatavot pieteikumus dabas un vides resursu izmantošanas un citu atļauju saņemšanai.</p> <p>6.4. Kontrolēt un pārzināt izsargājamo teritoriju vides kvalitāti.</p> <p>6.5. Organizēt vides kvalitātes kontroli, veikt iegūto rezultātu analīzi, sagatavot pārskatus.</p> <p>6.6. Vides kvalitātes novērtēšanai, prognozei un modelēšanai izmantot speciālās programmatūras.</p>
7. Vides saziņas uzdevumi.	<p>7.1. Sagatavot informācijas sabiedrībai par vidi, tās kvalitāti un problēmām.</p> <p>7.2. Iesaistīt sabiedrību vides jautājumu risināšanā.</p> <p>7.3. Apsekot sabiedrības viedokli (organizēt aptaujas).</p> <p>7.4. Organizēt sabiedrības, interešu grupu, pasūtītāju apmācības par vidi, tās kvalitāti un problēmām.</p>
8. Vides projektu izpilde un vadība.	<p>8.1. Piedalīties vides projektu pieteikumu sagatavošanā un izstrādāšanā un dot principiālus priekšlikumus vides problēmu risinājumiem vides tehnoloģiju un vides pārvaldības jomās.</p> <p>8.2. Pārzināt galvenās LR un ES vides programmas un fondus un to projektu dokumentāciju.</p> <p>8.3. Veikt projektu pieteikumu izvērtēšanu.</p> <p>8.4. Piedalīties projektu izstrādes darba grupu organizēšanā un plānošanā.</p>
9. Ilgtspējīgu attīstību veicinošu risinājumu ieviešana.	<p>9.1. Veicināt ilgtspējīgu attīstību veicinošas rīcības ieviešanu vides aizsardzības praksē.</p>
10. Zinātniskā pētniecība.	<p>10.1. Formulēt pētniecības mērķus un uzdevumus vides pārvaldības jomā, pamatot to aktualitāti.</p> <p>10.2. Izvēlēties un izstrādāt pētījumu programmas, kā arī sastādīt eksperimentālo pētījumu plānus.</p> <p>10.3. Veikt iegūto eksperimentālo datu matemātisko apstrādi, izmantojot datorprogrammas un matemātiskās analīzes metodes.</p> <p>10.4. Formulēt galvenos pētījumu zinātniskos un praktiskos rezultātus, dot rekomendācijas vides aizsardzības, tehnoloģiju un dabas resursu racionālas izmantošanas jomā.</p>

Īpašie faktori, kas raksturo darba vidi

<p><u>Fizikālie</u> - darbs telpās un āra apstākļos.</p> <p><u>Bioloģiskie</u> – var būt saskare ar patogēniem mikroorganismiem.</p> <p><u>Ķīmiskie</u> – darbā var tikt lietotas toksiskas ķīmikālijas un var būt saskare ar bīstamiem atkritumiem.</p> <p><u>Organizatoriskie</u> – darbs grupā vai individuāli. Darba grupā var vadīt 3. un 4. profesionālās kvalifikācijas līmeņa darbiniekus.</p>
--

Prasmes

Kopīgās prasmes nozarē	Specifiskās prasmes profesijā	Vispārējās prasmes un spējas
<ul style="list-style-type: none"> Izprast mījsakarību raksturu starp ekonomiskās, sociālās un dabas vides attīstību un ilgtspējīgas attīstības koncepciju kā pamatu vides pārvaldībai. 	<ul style="list-style-type: none"> Pārzināt vides normatīvos aktus un vides aizsardzības sistēmas institucionālo struktūru. Pārzināt iestādes administratīvās vadības 	<ul style="list-style-type: none"> Darboties un domāt patstāvīgi. Plānot un organizēt savu un struktūrvienības darbību. Uzstāties, argumentēti

<ul style="list-style-type: none"> • Pielietot praktiskās iemaņas un teorētiskās zināšanas lēmumu izstrādē un pieņemšanā. • Identificēt galvenās vides kvalitātes problēmas, organizēt vides kvalitātes un piesārņojuma kontroles pasākumus un veikt nepieciešamos mērījumus, novērtēt tos un izstrādāt priekšlikumus iespējamiem risinājumiem vides aizsardzībā un vides apsaimniekošanā. • Sagatavot un izmantot informāciju vides aizsardzības un vides apsaimniekošanas jomās. • Izprast vides tehnoloģiju lietojuma jomas vides pārvaldības jautājumu risināšanā. 	<p>principus.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Prast kvalitatīvi un kvantitatīvi novērtēt vidi. • Izstrādāt un pielietot kritērijus vides novērtēšanai. • Interpretēt vides informāciju, to analizēt un apkopot. • Prast sniegt sabiedrībai informāciju par vides stāvokli un tās nepieciešamajiem uzlabojumiem. • Piedalīties vides projektu izstrādē, izpildē un vadībā. 	<p>izteikt savu viedokli.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Organizēt darbu, izmantojot biroja tehniku. • Pielietot datorprogrammas un datu bāzes, datu analīzes un rezultātu attēlošanas programmatūru. • Ievērot darba aizsardzības un ugunsdrošības noteikumus. • Ievērot saskarsmes kultūras principus un ētikas normas. • Sazināties svešvalodās (angļu, vācu, krievu). • Pašizglītoties, apgūt jaunas zināšanas un prasmes. • Pielietot praksē iegūtās zināšanas un prasmes.
--	---	--

Zināšanas

Zināšanas	Zināšanu līmenis		
	Priekšstats	Izpratne	Pielietošana
Matemātika vides zinātnē			
Angļu vai citā svešvalodā			
Ķīmijas cikla zinātnēs			
Fizikas cikla zinātnēs			
Bioloģijas cikla zinātnēs			
Ģeogrāfijā			
Inženierģeoloģijā un ģeodēzijā			
Vides ķīmijā			
Ekonomikas teorijā			
Vides ekonomikā			
Vadības teorijā			
Personālvadībā			
Grāmatvedībā			
Projektu vadībā			
Attīstības plānošanā			
Vides politikā			
Vides pārvaldībā			
Ietekmes uz vidi novērtēšanā			
Riska analīze			
Vides filozofijā un ētikā			
Saskarsmes psiholoģijā			
Vides likumdošanā			
Ilgtspējīgas attīstības teorijā			
Globālās vides problēmās			

Vides monitoringā			
Vides saziņas metodēs			
Vides tehnoloģijās			
Ģeogrāfiskās informācijas sistēmās			
Kartogrāfijā un kadastrēšanā			
Dabas resursu apsaimniekošanā			
Aizsargājamo teritoriju pārvaldībā			
Gaisa, ūdens un augsnes attīrīšanas tehnoloģijās			
Degradēto teritoriju rekultivācijā			
Ekotoksikoloģijā			
Ūdenssaimniecībā			
Ūdensapgādē un kanalizācijā			
Atkritumsaimniecībā			

Profesijas standarta izstrādes darba grupas sastāvs:

- Aleksejs Avots - Komunālprojekta Rēzeknes nodaļas galvenais speciālists,
- Inga Belmane - Latvijas Piesārņojuma profilakses centra projektu vadītāja,
- Juris Benders – Latvijas Universitātes Vides zinātnes un pārvaldības institūta docents, Dr. chem.,
- Rūta Bendere - Latvijas Atkritumu saimniecības asociācijas valdes priekšsēdētāja, Dr. Phys.,
- Gunta Bepersčaitē - Valsts Priekuļu lauksaimniecības tehnikuma direktora vietniece,
- Vilnis Bernards - Vides ministrijas Dabas aizsardzības departamenta Sugu un biotopu aizsardzības nodaļas vadītājs,
- Inese Eistere - Liepājas Zaļā centra vadītāja, Mg.sc.biol.,
- Māris Kļaviņš - Latvijas Universitātes Ģeogrāfijas un zemes zinātnes fakultātes dekāns,
- Vija Kriķe - Liepājas Pedagoģijas akadēmijas Personāldaļas vadītāja,
- Valerijs Krupskis - Olaines Mehānikas un tehnoloģijas koledžas direktors,
- Ivars Ķiksis - SIA “Valmieras ūdens” kanalizācijas iecirkņa darbu vadītājs,
- Gotfrīds Noviks - Rēzeknes augstskolas prorektors, prof., Dr. hab. geol.,
- Ivīta Peipiņa - Latvijas Pašvaldību savienības padomniece izglītības un kultūras jautājumos,
- Pēteris Rengelis - Valsts Priekuļu lauksaimniecības tehnikuma pasniedzējs,
- Izolde Rotberga – Izglītības un zinātnes ministrijas vecākā referente,
- Ērika Ruskule - Rēzeknes reģionālās vides pārvaldes direktore,
- Valdis Segliņš – Latvijas Universitātes asociētais profesors,
- Ingrīda Sotņikova - Liepājas reģionālās vides pārvaldes direktora vietniece, Mg.sc.,
- Gunārs Spradzenko - Rēzeknes ūdensvadu un kanalizācijas saimniecības pārvaldes priekšnieks,
- Ilona Stankeviča - Rēzeknes pilsētas Domes galvenā ekoloģe,
- Gunta Strēle - Liepājas pilsētas domes projektu koordinatore, Mg. sc. env.,
- Paulīna Sukaruka - Valsts Priekuļu lauksaimniecības tehnikuma pasniedzēja,
- Jānis Zaļoksnis - Vides ministrijas Stratēģijas un koordinācijas departamenta Vides stratēģijas un informācijas nodaļas vadītājs,
- Māra Zeltiņa - Liepājas Pedagoģijas akadēmijas dekāne,
- Aivis Zemītis - Latvijas Ķīmijas un farmācijas uzņēmēju asociācijas vides speciālists,
- Jānis Zviedris - SIA „Liepājas ūdens” tehniķis,
- Māris Zviedris - SIA „Liepājas ūdens” vadītājs.

Profesijas standarta eksperti:

- E.Cilinskis, LR Vides ministrija, valsts sekretāra vietnieks.